

EESTI MAASTIKUARHITEKTIDE LIIDU KUUKIRI 11/2019

EMALi kuukirja järgmine number ilmub 2. detsembril

juhatus: juhatus@maastikuarhitekt.ee

Kristiina Kupper (523 3340), Ülle Kunnus (514 7885)

Laura Männamaa (5814 2928), Gerly Toomeoja (5650 9500)

koordinaator: Reet Soans info@maastikuarhitekt.ee (5060 834)

kuukiri: Minea Kaplinski-Sauk minea@maastikuarhitekt.ee

ARHITEKTUURIPREEMIAID 2019

Eesti Arhitektuuripreemiad 2019 auhinnatseremoonia toimub sel aastal Tartus. **Reedel, 6. detsembril algusega kell 19** kuulutatakse sündmuskeskuses Kammivabrik välja:

Eesti Arhitektide Liidu,
Eesti Sisearhitektide Liidu,
Eesti Maastikuarhitektide Liidu,
Eesti Kultuurkapitali arhitektuuri sihtkapitali ning
arhitektuuriajakirja Maja ja kultuurilehe Sirp

2019. aasta arhitektuuripreemiade laureaadid

* * *

Õhtu lavastaja on Priit Strandberg.

Uksed avame kell 18.

Eesti Arhitektuuripreemiad 2019 sündmuse peakorraldaja on Eesti Maastikuarhitektide Liit, kaaskorraldajad Eesti Arhitektide Liit ja Eesti Sisearhitektide Liit.

Pikaajalised partnerid: Eesti Kultuurkapitali arhitektuuri sihtkapital, MTÜ Arhitektuurikirjastus.

Eesti Arhitektuuripreemiad 2019 peatoetajad on Eesti Kultuurkapital ja Eesti Kultuuriministeerium.

Suurtoetajad: Luminec, Fagerhult, Extery. Toetajad: mmcité, Bole, Aluprof, Floorin, Geberit, Isku, Jung, Lincona, Puustelli, Rake, Thermory, Wermstock.

Piletid auhinnatseremooniale saab osta [kodulehe](#) kaudu. Aja- ja asjakohane info liigub [Facebooki sündmuse](#) all.

Soodustingimustel majutuse pakkumised leiab [SIIT](#), transpordisoovi korral võtke ühendust aadressil info@esl.ee.

www.arhitektuuripreemiad.ee / [Facebook](#) / [Instagram](#)

* * *

/In English/

The Estonian Architecture Awards 2019 ceremony will take place on Friday, December 6, 2019 at 19:00 at the Tartu Comb Factory in Tartu, Estonia. Click [HERE](#) for more information. For accommodation in Tartu please find discount [offers here](#), if you need the night transfer Tartu-Tallinn please contact info@esl.ee. For all other questions about the awards event please contact: Aljona Galazan, aljona@maastikuarhitekt.ee.

ARHITEKTUURIPREEMIADE KODULEHT

Valminud on Eesti parimat kaasaegset arhitektuuri tutvustav koduleht www.arhitektuuripreemiad.ee - tule ja tutv! Lehe ingliskeelne osa on valmimisel.

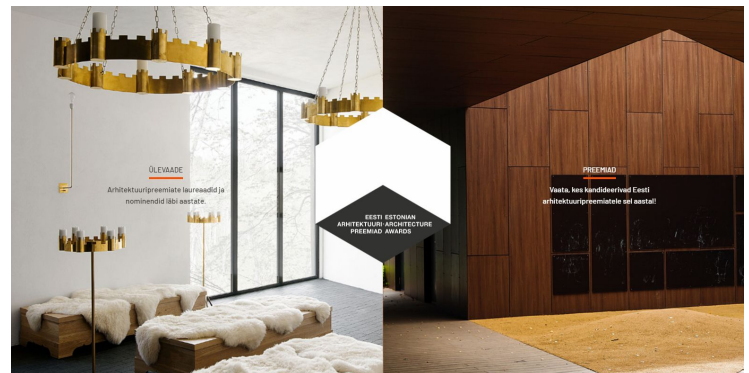
Kodulehe eesmärk on anda ülevaade Eesti arhitektuuripreemiast ja esitleda nii värskeid, 2019. aasta nominente kui varasemate aastate parimaid teoseid-tegijaid koos meedias ilmunud artiklitega. Samuti pakub koduleht võimalust soetada endale pilet 6.12 toimuvale auhinnatseremooniale.

Kodulehe arenduse töögrupp: eestvedajad Kaja Pae ja Kaire Pärnpuu / MTÜ Arhitektuurikirjastus; disain: Unt / Tammik; programmeerimine: ORGO. Toetas: Kultuuriministeerium.

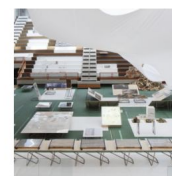
Partnerid: Eesti Arhitektide Liit, Eesti Maastikuarhitektide Liit, Eesti Sisearhitektide Liit, Eesti Kultuurkapitali arhitektuuri sihtkapital.

Tähelepaneliku vaatleja parandusi ja täiendusi kodulehele ootavad tegijad meiliaadressil: koduleht@arhitektuurikirjastus.ee

Head ruumi!

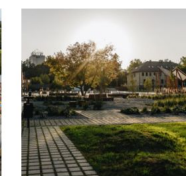
Koidula ja Jannseni mäestusväljak

Balti paviljon Veneetsia arhitektuuribiennaalil

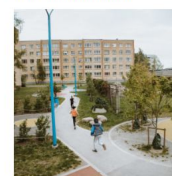
Valga keskväljak

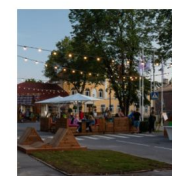
Põlva keskväljak

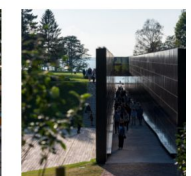
Pärnu Iseseisvuse väljak

Lääne tänava mänguväljak

Paldre keskväljaku ruumiekspriiment

Kommunismiohvrte memoriaal Maarjamael

Tartu Planeerimiskonverents 2019

7.-8. novembril 2019 kutsutakse kõiki Eesti ühise eluruumi kujundajaid V Tartu Planeerimiskonverentsile. Konverents toimub Tartus Dorpati konverentsikeskuses.

Seekordse, järjekorras juba viienda konverentsi peateema on „**Demokraatia ja tehnoloogia ühises ruumis**“. Ruumi loomine pole Eestis enam ammu vaid professionaalsete planeerijate ja ruumikorraldajate pärusmaa. Igapäevase elukeskkonna kohta omab seisukohta praktiliselt igaüks. Ruum ja selle kvaliteet läheb korda järjest rohkematele meist. Ruumi loomine on kunst, milles saavad kokku erinevad ekspertteadmised, elukogemused, ootused, vaated ja isegi väärtused. Mõõda ei saa ka uutest tehnoloogialahendustest. Tehnoloogia muudab nii ümbritsevat ruumi kui ka meid ennast. Planeerimiskonverentsil arutleme, mida tähendab ühine demokraatlik ruumiloome ning millised on muutuvast tehnoloogiast lähtuvad uued võimalused.

NB! Registreerimine lõppes 30.10. Lisainfo konverentsi kohta [SIIN](#).

IUPE13 konverents

2020. aasta 20.-23. juulil toimub Tartus rahvusvaheline linnaplaneerimise ja keskkonnateemaline konverents alapealkirjaga „Managing Change“. Konverentsi ettekannete abstraktide esitamise tähtaeg on **15. detsembril**.

Lisainfo [konverentsi kodulehel](#).

EMALi KOOLITUS: Materjalikasutus maastikukujunduses II

Teine õppepäev EMALi täiendkoolituste sarjast „Materjalikasutus maastikukujunduses“, kus tutvustatakse uudeid võtteid, materjale ja nende kasutusvõimalusi välisruumis, toimub **1. novembril** (täna!) Tallinnas Vana-Viru 12 II korrusel (Tallinna Linnavolikogu saalis).

Lisainfo [SIIT](#).

Konverents „Eraldatud ruumid. Ruumiline segregatsioon – teadvustamata probleem“.

EAL korraldab **14. novembril** Kumus rahvusvahelist konverentsi, mille teemaderingi keskmes on Tallinnat ja laiemalt kogu Eestit üha teravamalt puudutav ruumiline segregatsioon. Konverentsi põhifookuses on linn ja selle ruum tervikuna. Hõlmatud on sellised teemad nagu elamuehitus, taristu, sotsiaalsed võrgustikud, valginnastumine, sisseränne jpm.

Täpsem info ja registreerimine [SIIN](#).

EKA arhitektuuriteaduskonna avatud loengud

Kultuuriakadeemia avatud arhitektuuriloengute sarjas räägitakse sel sügisel väljaheidete ja neoliberalismi mõjust arhitektuurile ning linnastumise alternatiividest. Kõik loengud algavad kell 18, on tasuta ning inglise keeles. Lisainfo: <https://www.avatudloengud.ee/>

07.11 // Helena Mattsson // KTH School of Architecture

28.11 // Ross Exo Adams // Brad College

19.12 // Lydia Kallipoliti // Cooper Union

EELTEADE: Muinsuskaitse ja restaureerimise täiendkoolitus

Jaanuaris 2020 saab liituda maastikuarhitektidele suunatud muinsuskaitse ja restaureerimisalase täiendkoolitusega TalTech Tartu kolledžis. Koolituse läbimisel saadav tunnistus võimaldab taotleda muinsuskaitsealast pädevustunnistust. Täpsem info uuel aastal algavate kursuste kohta saabub peagi.

Seniks leiate üldinfo [SIIT](#).

VÕISTLUSED:

Arhitektuurivõistlus Lihula peatänava ja seda ümbritseva linnaruumi kujundamiseks

Lihula peatänava arhitektuurivõistluse eesmärgiks on leida terviklik ruumiline lahendus Lihula kesklinna arendamiseks ning pakkuda välja lahendusi tänavaäärsetele laiendustele ja võimalikule uuele keskvaljakule. Võistluse tähtaeg on **3. detsembril**. Lisainfo [SIIT](#).

Võsu aleviku keskuse arhitektuurivõistlus

Arhitektuurivõistluse eesmärk on otsida Võsu keskosale selgelt tajutavat terviklikku ideelahendust, mis leiaks tasakaalu populaarsust koguva suvituskeskuse ja meeldiva kvaliteetse elukeskkonna vahel. Võistluse tähtaeg on **11. detsembril**. Lisainfo [SIIT](#).

Pae promenaad

MAASTIKUARHITEKTUUR: Tanel Breede, Heiki Kalberg, Merle Karro-Kalberg (AB Artes Terrae)

TEEINSENERI OSA: Edgar Bergman ja Roadplan

EHITAJA: Infraroad

Nüüdisaegsed mõjud linnaruumi teoreetikud (nt Jan Gehl) leiavad, et modernistlikes linnaosades nagu Lasnamäe puudub inimlik mõõde. Selle omaaegsel planeerimisel ei pööratud suurt tähelepanu ühiskonna sotsiaalsetele aspektidele. Inimeste ja nende väliruumi vajadustega mitteametustamist ning viimse piirini normeerimist peetakse praegu ka üheks põhjuseks, mis modernistlikud linnaosad on muutunud kõigi mugavustega moodsatest elurajoonidest ebaatraktiivseteks asumiteks.

Samas tuleb nõukogudeaegsetes paneellinnakutes osata üles leida ka nende tugevused. 40 aastat vana linnaehituslik nägemus võib tunduda moraalselt vananenud, kuid selles peituvad oma väga selged tugevused, mida nüüdisaegse linnaplaneerimisega pole enam võimalik saavutada. Igasse mikrorajooni kavandati lasteaed, pood, polikliinik, meelelahutusasutus, vabaajakeskus, raamatukogu, puhkealad. Muuhulgas arvestati ka paljude liikumisviisidega, mida praeguse linnaplaneerimise praktika puhul alati esile tõsta ei saa. Asumi siseselt jaotati funktsioonid nii, et kõik oleks jalakäigu kaugusel.

Paneelalade liikumissüsteemi tuleb vaadata väärtusliku pärandina. Üle ilma püütakse linnu muuta jalakäija- ja kergliiklejasõbralikumaks: suuri magistraalteid kavandatakse kitsamaks, autostumise vähenemiseks planeeritakse enam kergliiklusteid. Paneelasumites nagu Lasnamäe on mitmekülgset liikumisvõimalused ja jalakäijate eelistamine juba olemas, moodsate jätkusuutlike linnaplaneerimise lähtekohtade juurutamiseks pole tarvis linnaosasid ümber ehitada.

Pae promenaadi ala on juba algsetel plaanidel kavandatud jalakäijate liikumissuunaks ning sellisena on see praeguseni ka säilinud. Seetõttu on tegu Lasnamäe asumis olulise ruumiosisega. Lasnamäe üheks peamiseks väliruumi kitsaskohaks võib pidada majadevahelise ala suhtelist monofunktsionaalsust (mida on nüüdseks küll jõudumööda mänguväljakute ja koerte jalutusplatsidega parandatud) ja lagedust. 40 aastat tagasi kavandatud ja välja ehitatud ruum on tänapäevaks amortiseerunud, väsinud ega vasta nüüdisaegsele väliruumi käsitlusele.

Pae promenaadi projektlaadusega on majadevahelisse, asumis kuvandile olulisse ruumi esiteks juurde toodud funktsioone nagu mänguväljakud, istumisalad, pingongilaud, sportimisvahendid, rattatee, veeatraksioonid. Täiendavalt on nüüdisajastatud ruumielemente (kaasaegne materjalivalik, nüüdisajastatud katendid ja haljastust) ning lisatud mängulisust (asfaldile kantavad triibud ja täpid, mänguks mõeldud veealad, abstraktsed maastikuvormid, hekkidest triibud). Samuti pööratud tähelepanu moodsatele keskkonnanahendustele (vihmavee kogumine mängutiikidesse, kliimamuutuste mõju leevendamine rohke haljastusega) ning ruumi inimhõõtmelisusele (ruumi väiksemateks osadeks jagamine, selle liigendamine ja rikastamine mitmekesiste materjalide ja haljastusega).

Majadevaheline ruum on liigendatud rohke haljastusega. Kõrghaljastuse liikideks on valitud puud, mis sobivad linnakeskkonda (võra läbimõõt ei muutu kasvades liiga suureks, samas on iluõunapuu kevadel atraktiivne ja visuaalselt efektne, suvel pakub varju). Puud on paigutatud muuhulgas turupoolse promenaadi osasse, et liigendada sinna tekkivat väljakulaadset ruumi, et vältida üksluise, monotoonse ja mahuka sillutiskattega ala teket.

SÕNA SAAVAD UUED LIIKMED

MAIRE SUIMETS

Milline on Sinu hariduskäik?

2019 Tallinna Tehnikaülikool
Maastikuarhitektuur MA

2016 Tallinna Tehnikaülikool
Maastikuarhitektuur BA

2006 Luua Metsanduskool
Maastikuehitaja

Milliega oled pärast õpingute lõppu tegelema?

Paralleelselt magistratöö koostamisega asusin tööle Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalametisse, kus haljastusosakonna juhtivspetsialistina koostan projekteerimistingimusi, vaatan läbi ehitusprojektide ja planeeringute maastikuarhitektuurseid lahendusi ja hindan nende sobivust tänapäevasesse linnakeskkonda. Vajadusel nõustan kodanikke ja aitan sobiva lahenduse leidmisel.

Kuidas leidsid tee just maastikuarhitektuuri juurde?

Tallinnas Nõmmel kasvanud lapsena on loodus ja muhe väliruum tänu sealsetele aedadele, parkidele ning metsatukkadele mu elus olulist rolli mänginud. Hiljem tekkinud soov tegeleda professionaalse aiakujundusega viis mind õppima Luua Metsanduskooli. Peale maastikuehitaja kutse omandamist tegutsesin eraaedades ja korterelamute hoovides neid kujundades, rajades ja hooldades. Ühel hetkel muutus aga senine mänguruum kitsaks, huvi hakkas pakkuma maastikuarhitektuur ja linnaplaneerimine laiemalt. Sellest ajendatuna asusin õppima Tallinna Tehnikaülikooli maastikuarhitektuuri erialale. Nii bakalaureuse kui magistratöö teemana sain tegeleda oma lemmikteema – hüljatud maastikega. Bakalaureusetöö projektalaks valisin Peeter Suure Merekindluse laskemoonaladude ümbruse Aastangul. Magistratöös tegelesin Ida-Virumaal asuva Püssi tuhamäe ja endise elektrijõujaama alaga, kuhu kavandasin kunstipõhist maastikuanalüüsi kasutades piirkonda elavdava kunstipargi.

Mida ootad kõige rohkem EMALilt?

Maastikuarhitekti eriala ja selle rolli jätkuvat ja järjepidevat tutvustamist ühiskonnas.

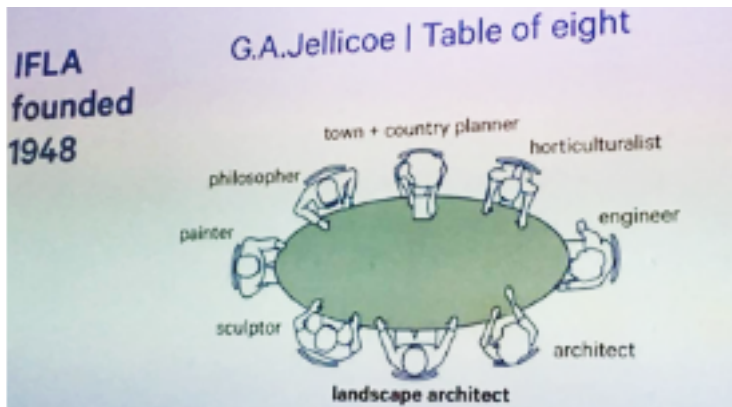
Teele Nigola

Foto: Teele Nigola

Sel aastal toimusid IFLA maailmakonverents ja üldkogu Oslos 16-20. septembril. Eestit olime esindamas koos meie liidu juhatuse esimehe Kristiinaga. IFLA üldseisust rääkides on hea meel tõdeda, et IFLA tänase presidendi, Austraalia päritolu maastikuarhitekt James Hayteri eestvedamisel on organisatsioon saanud üle oma finantsilisest madalseisust, kuhu mõne aasta eest langeti. Lisaks hääletati üldkogul kolme uue liikmesorganisatsiooni vastuvõtmine, kelleks on Dominikaani vabariik, Botswana ja Jordaania. Märiline on see sündmus muuhulgas ka seetõttu, et kuna nüüd IFLAs esindatud kolm Lähis-Ida riiki, on neil võimalus moodustada oma regionaalne IFLA alagrupi.

James Hayteri seekordne sõnum puudutas kliimamuutuste teemat – selle seost meie eriala kompetentside ja võimalustega. Nii läbi üldkogu kui ka konverentsi kõlas domineeriv mõte – meil on vaja maastikuarhitektuur tõsta maailma kaardile läbi kliima teemade, sest see läheb täna laiale avalikkusele korda. Esitlusel tutvustas James oma kodulinnas Austraalias näidet puudega ääristatud tänavast ning võrdlust haljastuseta alaga. Temperatuuri erinevus on 8 kraadi Celsiuse järgi. Ta rõhutas, et meil maastikuarhitektidena on olemas teadmised ja oskused, meil on vaja aidata maailma suuri probleeme lahendada!

Fotod: Teele Nigola

Sel aastal anti IFLA Sir Geoffrey Jellicoe autasu Ühendriikide maastikuarhitektile Kathryn Gustafsonile. Tema tööde hulka kuuluvad järgmised tähelepanuväärsed maastikuarhitektuursed projektid: Smithsonian's National Museum of African American History and Culture, Washington DC (valmimisaasta 2016); Cultuurpark Westergasfabriek, Amsterdam; Printsess Diana memoriaal Londonis (rajatud 2004); The Lurie Garden at Chicago's iconic Millenium Park (valminud 2004).

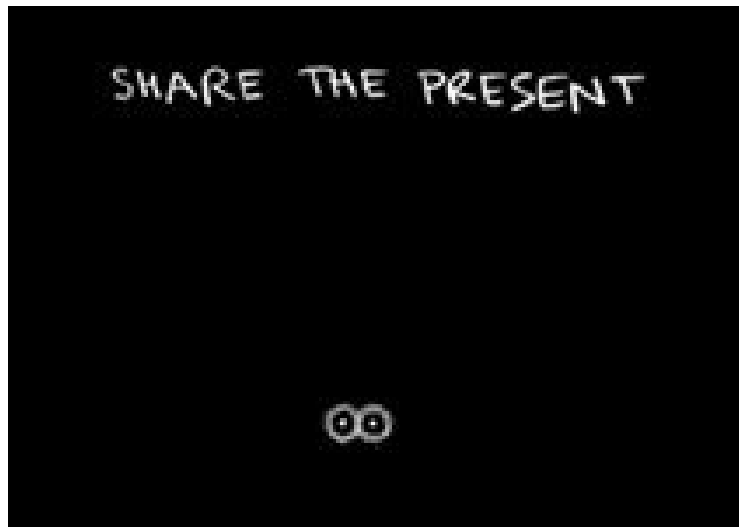
Hetkel on tema suurim töö käimas Pariisis. Nende meeskonna ettepanekul muutub Eiffeli torni ümbrus uueks – seal ei saa enam olema autosid! Pildil on näha, kuidas Gustafson tutvustas oma ideed konverentsi ettekannet tehes.

Foto: Teele Nigola

Mitmeid konverentsi ettekandeid saab siit järgi vaadata [SIIT](#).

Lisaks maastikuarhitektidele oli Oslo konverentsile kutsutud ka teistsuguseid ettekandjaid. Mulle avaldasid enim muljet muusik [Daniel Herskedal](#) oma nõidusliku tuubamänguga ning Norra kunstniku Kurt Johannesseni nägemus maailmast, osakeste vahelistest suhetest ning samuti sellest, mis on nende kõigi ühisosa ehk *common ground*. Soovitan tema töödega tutvuda, [SIIN LINGIL](#) on võimalik osa saada tema ettekandest IFLA konverentsil. Meeldiv sügismasenduse ravi... naer on terviseks!

Fotod: Teele Nigola